

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA AR MUZIEJŲ MODERNIZAVIMO 2007–2015 METŲ PROGRAMA VYKDOMA REZULTATYVIAI

2012 m. sausio 16 d. Nr. VA-P-50-1-1
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-03-31 pavedimą Nr. P-50-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Jonas Izokaitis (grupės vadovas)
Arturas Balsys
Vita Kondratavičiūtė

Auditas pradėtas 2011-03-31
Auditas baigtas 2012-01-16

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. patvirtino Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programą¹ (toliau – Programa), kurios paskirtis – ugdyti visuomenės istorinę savimonę, kokybiškai atnaujinti muziejų veiklą ir sudarius jiems sąlygas tinkamai kaupti, saugoti ir populiarinti istorijos, literatūros, kultūros, meno, gamtos, mokslo ir technikos paveldo objektus, kad visuomenė galėtų įvairiapusiškiau pažinti kultūros paveldą ir ugdyti narių kūrybiškumą.

Programa siekiama modernizuoti muziejų materialinę bazę, papildyti jų rinkinius naujais eksponatais, restauruoti muziejines vertybes, moderniomis priemonėmis ir technologijomis aktualizuoti šalies kultūros paveldą ir užtikrinti visuomenei galimybę susipažinti su suskaitmenintu kultūros paveldu.

Programos objektas – nacionaliniai, respublikiniai ir savivaldybių muziejai, įsteigti kaip biudžetinės įstaigos.

Programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimui buvo numatytas 437,8 mln. Lt preliminarus lėšų poreikis. Programa vykdoma iš valstybės biudžeto lėšų, naudojant ES finansinę paramą ir kt. lėšas. Savivaldybėms rekomenduojama dalyvauti įgyvendinant Programą ir skirti šiam tikslui lėšų. Programai įgyvendinti 2007–2011 m. skirta 95,6 mln. Lt, arba 22 proc. 2007–2015 metais planuoto poreikio.

Tiek rengiant Programą, tiek ją vykdant, viešojoje erdvėje diskutuojama apie lėšų stoką muziejų pastatų išlaikymui, mažus muziejų darbuotojų atlyginimus, grėsmę eksponatų išsaugojimui, pasenusias ekspozicijas, nemodernų valdymą, kad valstybė nepajėgi išlaikyti tiek daug muziejų, kad mažėja muziejų lankytojų. 2007–2010 metais lankytojų skaičius visuose muziejuose sumažėjo 12 proc. (apie 388 tūkst. lankytojų).

Audito procedūros buvo atliktos Kultūros ministerijoje ir 14-oje subjektų (muziejuose ir (ar) jų padaliniuose). Audito metu buvo išsiųstas klausimynas 99 muziejams (nacionaliniams, respublikiniams, savivaldybių ir žinybiniais), atsakymai gauti iš 93-ųjų. Taip pat nagrinėjome užsienio šalių: Australijos, Estijos, Airijos, Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Danijos, Olandijos patirtį ir gerąją praktiką.

Šio audito metu siekdami įvertinti, ar Muziejų modernizavimo 2007–2015 m. programa vykdoma rezultatyviai, analizavome:

- ▶ ar Programa parengta taip, kad užtikrintų sėkmingą muziejų modernizavimą;
- ▶ ar muziejuose sudaromos sąlygos tinkamai kaupti, saugoti, restauruoti, eksponuoti ir apsaugoti kultūros vertybes;
- ▶ ar pakankamai ugdomas visuomenės kūrybiškumas, kokybiškai atnaujinti muziejų veiklą.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-03-14 nutarimas Nr. 275 „Dėl Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programos patvirtinimo“.

Išvados

1. Programa parengta neturint muziejų plėtotės strategijos, jos tikslai neorientuoti į konkretų rezultatą, vertinimo kriterijai neleidžia įvertinti tikslų ir uždavinių pasiekimo lygio, lėšų poreikis numatytas ne visoms priemonėms, todėl nesudarytos prielaidos rezultatyviai Programos įgyvendinimui (1 skyrius, 5–7 psl.);

2. Muziejų materialinės bazės atnaujinamas vykdomas ne visada laikantis finansavimo prioritetų, vertybės (ekspوناتai) įsigyjamoms, saugomos, restauruojamos ir konservuojamos neturint konkrečių prioritetų, todėl muziejuose nesudaromos sąlygos tinkamai kaupti, saugoti, restauruoti, eksponuoti ir apsaugoti kultūros vertybes, kyla grėsmė vertybių išsaugojimui (2 skyrius, 7–14 psl.);

3. Į skaitmeninę formą perkelta 6 proc. turimų muziejinių vertybių (ekspонатų), šviečiamąsias programas vykdo ne visi muziejai, neužtikrinamas tęstinis muziejininkų kvalifikacijos kėlimas, muziejų vertinimas vykdomas per lėtai, todėl nepakankamai ugdomas visuomenės kūrybiškumas, neatnaujinama muziejų veikla (3 skyrius, 14–19 psl.).

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai:

1. Nustatyti optimalų muziejų tinklą, kokybinius reikalavimus muziejų pastatams, ekspozicijoms, valdymui ir paslaugoms, kvalifikacinius reikalavimus muziejininkams (1 išvada).

2. Atnaujinti Programą pagal Strateginio planavimo metodikos reikalavimus ir, keičiantis planuojamų metų asignavimams, kasmet tikslinti priemonių planą (1, 2 ir 3 išvados).

3. Siekiant išsaugoti muziejines vertybes ir efektyviai naudoti valstybės biudžeto lėšas, Lietuvos muziejų rinkinių būklės tyrimo pagrindu parengti ir patvirtinti planavimo dokumentą, nustatant darbų eiliškumą ir vykdytojus (2 išvada).

Ataskaitos 3 priede pateikiamas rekomendacijų įgyvendinimo planas.